

Hårderups posten

Nr. 25 — November 1995
20 kr.



*De sista småbrukarna, Margit och Gösta Bergström,
får symbolisera den största förändringen i bygden
under de 25 åren med Hårderupsposten.*





Ett 20-tal barn från Bjälkhult och Starrarp stiger på skolbussen vid Tregubbahuset varje morgon. Det är faktiskt rekord. Inte ens 1968-69, precis efter Starrarps skolas nedläggning, var antalet elever så stort. Och under perioden 1970-88 var här årligen bara ett fåtal elever.

Denna bild på skolbarnen, samt omslagsbilden på de sista småbrukarna, Margit och Gösta Bergström, får symbolisera de två viktigaste och på sätt och vis motsägelsefulla förändringarna här i bygden under de 25 år Hårderupsposten kommit ut.

Nu är småbrukarepoken definitivt slut, men bygden lever ändå!

1970-talet började med en hotfull framtidsbild. Plantering av granskog på åkrar under 60-talet spåddes fortsätta, befolkningen minskade, servicen minskade, nästan inga barn föddes. Byskolorna var nedlagda och t.o.m. Nils Månssons skola blev så småningom nedläggningshotad.

Men så kom plötsligt ett nyvaknat intresse för landsbygden och förbättrad ekonomi för jordbruk, som fick de mörka profetiorna på skam.

Sen 1970 har faktiskt landskapsbilden inte förändrats nämnvärt. Bebyggelsen är densamma, men många hus har moderniserats. Antalet invånare har gått lite upp och ner och totalt har det skett en liten minskning. Antalet barn av befolkningen har ökat markant.

Sammanläggningen av jordbruksenheter har fortsatt i oförminskad takt. Detta har fått till följd att antalet sysselsatta inom jordbruk har minskat dramatiskt. År 1970 var antalet heltidssysselsatta jordbrukare närmare 100 personer här i byarna Hårderup, Skumparp, Starrarp, Starrarps ora och Bjälkhult. Nu är siffran knappast över 15. Med heltidssysselsatta menar jag att man får i stort sett hela sin inkomst från jordbruk.

Bygden är trots detta i högsta grad levande. Men det tar sig andra uttryck. Exempelvis ökar trafiken på våra vägar tydligt varje dag vid 4-5-tiden när alla pendlare kommer hem. Här är fastboende i nästan alla hus och gårdar, liksom för 25 år sedan.

Men den 150-åriga småbrukarepoken är definitivt slut. De mindre enheter som finns kvar och som inte sambrukas med större jordbruk, används som fritidsjordbruk, pensionärsjordbruk eller hästgårdar.

De sista riktiga småbrukarna var Margit och Gösta Bergström i Starrarps ora. De kom till Oran i mars 1951 och hade då köpt gården av Vallentin Larsson, som

Busslinjen

Av Bertil Persson
Starrarp

Den 9 juni i år gick sista reguljära bussen genom Hårderup och Starrarp. Nu är här kompletteringstrafik istället, liksom Bjälkhult haft sedan länge. I förra årets Hårderupspost, efterlystes uppgift om när busslinjen öppnades. Svar på frågan har kommit från Assar Gallby, Eskilstuna, som skriver så här:

"Angående busslinjen Sjöbo-Starrarp-Hörby.

Från min ungdomsvän Sven Gustafsson, numera pensionerad bussförare, Sjöbo, har jag inhämtat att busslinjen började trafikeras 1946. Enligt min sagesman var det bussägare Hjalmar Holm som då anställde en ny förare för den utökade trafiken, som sedan övertogs av SJ. Hjalmar Holm var en välkänd profil - en gladlynt och jovialisk person. Jag minns från min uppväxttid i Västerstad hur han under kriget hade problem med att skaffa däck. Under en tid körde han med en järnring (!) runt ett dåligt däck.

- Ah, sätt er på vänstra sian, ja' har så dållia däck po den högra, kunde han säga.

Bussen var ofta fullproppad när den passerade Östra Skolan, där jag bodde. Om någon ryggade tillbaka och var lite tveksam kunde Holm säga:

-Stig på, stig på! Vi är snart i Hörby och där stiger de flesta av!

Assar Gallby (Andersson)
Sommarpågen hos Johan på Oran."

Efter Assar Gallbys brev tog jag kontakt med Sven Gustafsson, som lämnade ytterligare upplysningar.

Den förste bussföraren 1946 hette Lennart Nilsson. Omkring 1950 tog SJ över linjen. Under en följd av år kördes vissa dagar via Vallarum och vissa veckodagar via Skumparp och sen vidare mot Bjälkhult.

Långt fram på 60-talet fick linjen bara trafikeras med en buss som var högst 2,25 meter bred. Detta p.g.a. de bitvis både smala och krokiga vägarna. Under hela denna epok var transporten av elever till samrealskolan i Hörby den kanske viktigaste uppgiften.

Linjen lades ner när realskolan avvecklats omkring 1970 och Sjöbo fått höstadieskola. Sen dess har vi bara haft direkt bussförbindelse söderut mot Sjöbo.

Som bussförare på Sjöbo-Hörby-linjen efterträdde Lennart Nilsson av Ingvar Olsson, därefter Lennart Bontron, Sven Ekström och Kurt Persson.

Bjälkhultspromenaden

Det blir Bjälkhultspromenad söndagen den 21 januari 1996 till minne av bjälkhultsskalden Nils Eklundh.

Samling vid Tregubbahuset i Starrarp kl 13.30. Promenad till Eklundhs hem i Bjälkhult och åter. Det blir diktläsning och efter promenaden kaffesamkväm hos Ewa och Lasse på Grönalund.

Välkomna
Knut, Bertil, Ewa och Lasse.

Med böcker på resa i tid och rum

ELLER EN UTFLYKT IFRÅN BJÄLKHULT TILL VOLLSJÖ

Av Ewa Andersson
Grönalund

Har just besökt årets bokmässan i Göteborg.

Böcker, böcker och återigen böcker så långt ögat kan se. Om nu inte alla människor hindrar sikten. Det är massor av människor, som varje år vallfärdar dit för att uppleva dessa böcker. Ta i dem, känna på dem, bläddra lite i dem, läsa baksidesrechten, njuta av mångfalden.

Man upplever intensivt mångfalden och variationen. Här finns böcker för alla boknyttjare, gammal och ung, vilken smak man än har.

Det känns konstigt att tänka på att det finns många som aldrig ger sig tid att öppna en bok.

Tänk vad de går miste om mycket. Böcker kan ge så mycket. De ger nya perspektiv på händelser och människor. Man kan besöka alla platser på jorden. Man lär känna folks tankar och funderingar osv. Den förtätade stämning, spänning och människokännedom en bok kan ge läsaren, kan man inte få någon annanstans, inte i filmen, inte i TV eller i tidningar.

Man kan nyttja och utnyttja böckerna och deras innehåll på många sätt. Här tänkte jag ge ett exempel som jag tror kan tilltala Hårderupspostens läsare. Varför inte följa med på en utflykt i tid och rum med boken som guide?

Om vi tänker oss en tur från Bjälkhult i norr till Vollsjo längre söderut, skulle vi kunna ta hjälp av Nils Eklundh, Viktoria Benedictsson och Fritjof Nilsson Piraten. Sen kan vi krydda anrättningen med Signe Höjers minnesbok över sin morfar färgaren i Vollsjo by. För att få lite nutida lokalfärg kan vi göra några nedslag hos Max Lundgren. I hans böcker "Hela gänget" och "Kåsebergaskräcken" kan man hitta inspiration från både Frenninge och Vollsjo.

Vi börjar i norr, på Bjälkhults höjder, beskrivna av poeten Nils Eklundh: "Se vidderne!" och vi låter blicken svepa söderut. Den underbara utsikten är praktfull.

".. skogen bjuder vad som fägnar mest"

I hans bok "Levande bygd" möter vi många av dem som förr bodde i trakten.

- "Agata Lindell på nian i byn", "hon e en dukti tös".

Medan "Marta e en gla änka" och Enar som "allri e fortfäri".

Vi möter också "tre gobba, Jens Pärsen, Kal Petter och Tjarstis Per i Hålan" med sitt lass av "igekubba".

Hos Tilda "sava Ola Sme bränne".

Sen åker vi vidare. När vi närmar oss Hårderup kan vi ta fram Victoria Benedicsons bok "Pengar".

Hon börjar så här:

"Byn ägde icke mer än en enda gata, om den ens kunde hedras med detta namn, ty den var helt enkelt en mindre väg, utan spår av stenläggning och oförsvarligt illa hållen".

Visst hör jag invändningarna! Beskrivningen stämmer på varenda mindre by i Skåne på 1800-talet! Men visst är det Hårderup, hennes hembygd under tonåren, hon beskriver.

Hon är väl bekant med både stubbåker och gropakanter, beskriver nyplöjda fält och gärdesgårdar med en experts exakthet.

I många av hennes böcker möter vi både miljöer och människor som mycket väl kan ha sitt ursprung i det gamla Hårderup.

I Frenninge gör jag gärna ett besök hos "Tullaren i Frenninge" från Max Lundgrens bok "Kåsebergaskräcken".

Han bor tillsammans med sin sjuttioåriga mor i en avstyckad gård ovanför kyrkan. Lantbrevbäraren, en bondmora från Vallarum, är kanske inom på en kopp kaffe.

Den bästa guidningen i Vollsjo stationssamhälle ger oss Fritjof Nilsson Piraten i sin bok "Bokhandlaren som slutade bada". Han vandrar med oss från stations-

i sin tur köpt av Nils Olsson 1925. Gården är sannolikt byggd 1840.

Till de ursprungliga 10 tunnlanden har slagits till ytterligare 10 och senare 6 tunnland. Dessutom arrenderas ytterligare 12 tunnland.

Periodvis har Gösta arbetat en del som byggnadsarbetare, men i stort sett har gården varit deras levebröd fram tills Gösta blev pensionär 1991. Det var emellertid svårt att skiljas från de 14 mjölkorna, men till nyår i fjor såldes de. Nu är även Margit pensionär, så nu handlar det framförallt om "trivseljordbruk".

Margit och Gösta utgör slutet på en 150-årig epok i vår bygd.

Vår bygd är en utpräglad småbrukarbygd. Småbrukarna har i stor utsträckning brutit marken, byggt och befolkat bygden. Givit liv åt bygden.

Även om nu de ekonomiska förhållandena ändrats radikalt de senaste 25 åren, så finns det anledning att hoppas, att bygden även i fortsättningen behåller sin prägel av småbrukarbygd vad gäller landskapet och bebyggelsen, men också när det gäller fliten, hjälpsamhet och nära kontakt mellan grannar, samt därtill höga moraliska värderingar.

Nu är emellertid den långa period slut när industrin och samhällsapparaten kunde rekvirera dugligt folk från småbrukarhemmen, varifrån flertalet tidigare kom. Kanske ser vi redan konsekvenserna av detta i form av ökad kriminalitet, bidragsmissbruk, egoism och omoral.

Nåja, detta är medvetet tillspetsade funderingar. Resonemanget har väl vissa brister. Eller?

Hur som helst finns det säkert anledning att återkomma till småbrukarkulturen här i Hårderupsposten. Den kan belysas och diskuteras ur många synvinklar.

Kanske kan någon av läsarna bidra med erfarenheter, upplevelser eller synpunkter i kommande nummer av Hårderupsposten. För det är meningen att Hårderupsposten ska fortsätta i många år till.

Det positiva mottagande tidningen varje år får av läsarna, sporrar till fortsatt utgivning. Det är också med glädje jag konstaterar att mina trogna medarbetare fortsätter skriva och att nya skribenter tillkommer. Jag vill gärna så här i inledningen av jubileumsnumret framföra att varmt tack till alla medarbetare under åren, med förhoppning att Ni fortsätter att hålla pennan vässad och varm.

Likaledes nålsas nya skribenter välkomna.

Nu överlämnar jag ordet till Knut Thulin, som skrivit en liten kavalkad inför Hårderupspostens 25-årsjubileum.

Bertil Persson

En tidning kom när 70-tal var nytt
nu har 25 år flytt.

Hembygdshistoria har Bertil velat spegla
upplagan i medvind syns segla.

Många häri sin mening sagt
med humor inlagt.

1970. En tidning för en by
några buntade blad
en gåva i tid med vintrig sky
rymde mången läsvärd rad.

71. Tidningen upplyser härs och tvärs
och om Ortsnamn i Färs.

72. Redan 72 en tidning grann
med bild av Hårderupsåns vann.

73 Att Elof är en stor skribent
som mycket vet blev snart allmänt känt.

74 Här skrivs om stad och land
för och nackdelar svåra att väga ibland.

75 På sista sidan nu Anton residerar
med teckningar och skämt han rumesterar.

- 5 -

77. Nu åter hörs Eklundhs röst
dikterna ska ges ut i höst.
78. Med pensel i hand målar Sigge Bjälkhults höjder
två bokutgivare firar framgångens fröjder.
79. Wivi och Hilding de lämna sitt Puus
för att bo i andras hus.
80. Gunnar och Anette prata om svunna tider
framåt, framåt allt bara glider.
81. Se hur solen lyser på Starrarps Oras by
kom med på en vandring bland lier och höjder.
82. Vid skylten Starrarp vart år de stå
de som i sin famn ha de små.
83. Ibland var Starrarps Bollklubb i knipa
Bertil skildrar när Otto blåste i fel pipa.
84. Till Lille Anders trevna stuga
går Otto på "tur"
visst kan de ljuga
men också ge svar på "hur".
85. Hallkvist plockar smultron och drar i rullgardin
sommartorpets natur är underbart fin.
86. För hantverkens olika folk
blir Bertil dess tolk.
87. I en kulturfest av stora mått
amatörer spelar Skumpens levnadslott.
88. Tio år med Göstas kapell
visst "e karen" snäll
många andra hjälpa till
för i Hultet man dansa vill.
89. Ewa som flitig debattör
hemma stor konst hon gör.
90. Gunnar skildrar Näcken i folktro
Bertil lägger hembygdens blommor som tälle. Sov i ro.
91. Årets Skump har blommor i sin famn
båda har i bygden ett aktat namn.
92. I Lagnebo Loge är det glädje och fest
från affärsvärlden ses Tommy som gäst.
93. Det bor frid i naturens rike
mittuppslaget saknar sin like.
94. I tjugofyrans nummer bo tomtar och troll
byastämman och majgille spela i Starrarp än sin roll.
95. Nu väntar vi alla på jubileumsrader
Bertil - årligen gör du oss så gläder.

området upp till torget.

Nu kommer vi ju från andra hållet, så vi vänder väl på beskrivningen.

Än idag nickar vi igenkännande åt miljöerna kring Torget. Huset på hörnet, kallat Jerusalem, får vi hela bakgrunden till namnet. Visserligen är änkan Borodins lilla hus mellan Jerusalem och f.d. spannmålshandeln rivet, men t.o.m. jag kommer ihåg det.

Vi får också veta var bokhandeln låg: "Den låg mellan stationen och torget just där samhällets enda gata svackade och tog sats innan den kastade sig uppför torgbacken.". I Max Lundgrens bok "Hela gänget" beskrivs ett samhälle som har drag av bl.a. Vollsjo. Man spelar fotboll, samhället ligger lite avsides och de flesta får åka till Malmö eller Lund för att jobba. Vid tiden för bokens utgivning fanns det också ett tryckeri i Vollsjo. Arnes grill mitt emot ICA-butiken hittar man förebild till på många ställen men beskrivningen av innehavaren, en fryntlig göteborgare känner nog många igen.

"Om ett halvår får han slå igen", siar befolkningen. "Men icke. I stället utökade Arne så att han sålde mjölk och bröd och lättöl och lite av varje fram till tio på kvällen."

Detta är redan historia trots att boken kom ut 1982.

Vill vi sen vandra vidare kan vi hitta många godbitar hos Piraten. Men vi kan också välja Signe Höjer som vägvisare och besöka platsen till vänster innan ån i Vollsjo by, där färgeriet låg.

Vill vi gå en tur på Vollsjo Kyrkogård, kan vi åter ta Piraten med oss som vägvisare. I novellen "Stenskrift" berättar han om flera av dem som fått sitt sista vilorum här. När vi åter står och ser ut över ån, kan vi citera någon av Piratens beskrivningar av detta för honom så viktiga vattendrag: "Ån var vår badplats och i övrigt ett lockande verksamhetsfält." Så låter det i "Bombi Bitt och jag".

Piratens å är en mäktig å. Blank och krusigt leende slingrar den i ängarna, den stannar i de tungsint djupa gölarna och den forsar genom de djupa skärningarna i skifferbackarna. Det är den goda ån där man fångar kräftor och justrar ålkusor. Ån får bli slutvinjetten på vår bokliga vandring i tid och rum.

FÖRSÄLJNING, SERVICE och HANTVERK i Bjälkhult, Hårderup, Skumparp och Starrarp.

Bjälkhults Rör o Byggfirma. VVS-service, snickeri och murning. Joakim o Lasse
0415-42095.

Buglys Kennel, Lindgården, Starrarps ora. Naima Paulrud-Balog. Uppfödning av mops och cavalier King Charles Spaniel. 0415-42021.

Jan Månssons Maskinstation, Hårderup. Utför diverse jordbrukskörslor och grävning.
0415-43122. Mobiltelefon. 010-2472097.

Lennart Borg, Starrarp, Köper och förmedlar livkalvar. 0415-42125.

Sjölin's Maskinstation, Starrarps ora, Utför jordbrukskörslor och grävning.
0415-42185.

Snickare Karlsson, Starrarp. 0415-42079.

Starrarps Fönsterhantverk, Bertil Persson. 0415-42116.

Sune Sörenssons Bil, Starrarps ora. 0415-42022.

Video Import, Lasse Lagnebo, Starrarp. Service o försäljning av allt inom radio och TV-branchen. Tel. och fax 0415-42014. Mobiltelefon. 010-2452447. Teleguide 41001493.

Vollsjo Byggtjänst AB, Starrarp. Inge Andersson o Bengt Åkesson. 0415-42025.
Mobiltelefon. 010-2415350.

Naturterapeuterna Eva o Paul Ahlberg, Skumparp utför polaritetsbehandling, irisdiagnostik, homeopati, bindvävsmassage, kristallterapi med dorg och ankh och håranalyser. Tel.tid: Mån-torsd. 10-12. 0415-42082.

Kalaset

Av Gert Hallkvist
Skomagaretorpet

Astrid satt vid sitt köksbord och åt sin frukost, samtidigt som hon då och då tittade ut genom sitt fönster och såg då en ganska mulen och gråuggig höstdag. Ja, åt frukost kanske är för mycket sagt, för så här på gamla dar blir det nog mest kaffe, hett och starkt. Framför henne ligger dagens tidning, Ystads Alle-mest handa, som hon lite förstrött bläddrar i. Innan dagen övergått till kväll har den blivit läst många gånger. Det händer inte så stora sensationer i metropol-polisen sprängt ett hembrännarnäste i Lövestad. "Spritfabrikören" hade varit dum nog att kasta bort den överblivna mäsken på en äng, som låg intill hans hus. Nu var det så att där hade gått kor på bete och dom hade mumsat i sig av mäsken och då blivit lite ostadiga på benen. Detta tyckte ju bonden. som ägde kossorna var konstigt och undersökte saken lite noggrannare. Och på så vis rullades hela historien upp och så var det roliga slut för både "spritfabrikören" och korna. Från dom som druckit av mjölken hördes inga klagomål och att osten en tid smakat extra bra fick byns handlare veta av byborna.

Annars var nog det mest nya i YA denna dag dödsannonserna, men inte ens där fanns något intressant, inte någon bekant så långt ögat nådde. Astrid ögnade förstrött vidare på familjesidan medan hon drack sitt kaffe. Och där på en liten annons stod att Olof Andersson fyllde sjuttio år och bjöd alla som ville komma välkomna till ÖPPET HUS på Vollsjo Nyvång söndagen den 17 oktober och vi startar klockan 14, stod det i annonsen. Äntligen någon man kände och visste vem det var och kände lite grann. Ja, kände och kände, lite grann nu kanske, men i ungdomen var vi ju nära att bli fästefolk, tänkte Astrid.

Ja, ja, det är mer än femtio år sedan, filosoferade Astrid, medan hon hämtade tevekannen för en påtår.

Astrids tankar gled tillbaka till ungdomstiden då det var dans i vägkorset i Hårderupshult till Olles Trio. Det var världens minsta trio för den bestod bara av två man, Olle och hans bror Anders. Olle spelade dragspel medan Anders spelade gitarr och fiol och på så vis blev det ju tre olika instrument i orkestern och då kunde det väl inte vara något större fel att kalla sig en trio.

Astrid minns ännu Olles fina knapp-dragspel, liksom silverfärgat och på ena sidan längs knapparna stod det med stora svarta bokstäver HOHNER, vilket var spelets fabrikat.

I detta vägkors hade Astrid dansat mången lördagskväll med Olof Andersson och visst hade det blivit en tafatt kyss ibland efter sista vals, men mer hade det aldrig blivit, för efter dansen var det bara att cykla hem och på pakethållaren satt Astrid yngre syster Ellen. För tösernas far tolererade inget nattaspring som han sade.

En ide började spira i Astrids huvud. Tänk att bara dyka upp på Nyvång med en bukett blommor och gratulera. Det var ju ÖPPET HUS, så det var ju bara att gå dit. Men vad skulle Olof säga och skulle han känna igen henne efter alla dessa år? Förmodligen inte, men kanske ändå, för dom hade ju stått varandra nära i ungdomen.

Astrid blev verkligen tänd på sin ide, men hon var ändå lite osäker. Astrid ringde till sin syster Ellen och berättade sin ide, och mot alla odds så tyckte Ellen att man visst kunde gratulera en gammal ungdomsvän.

Så det bestämdes direkt i telefon att uppvaktningen skulle ske.

Den stora dagen var inne, blomman var köpt, en ganska stor bukett, som inte skämdes för sig.

Astrid tog sin lilla bil och körde till Ellen, som bodde tre mil från Astrid och sedan var det ytterligare ett par mil till Nyvång i Vollsjo. Och visst fladdrade det lite fjärilar runt i magen på damerna på vägen dit. Väl framme parkerade dom bilen bland alla dom andra gästernas bilar, dom flesta finare och större än Astrids. Efter en titt i backspegeln, gick dom mot ingången. Inne på dansgolvet stod det två långa bord serverade med smörgåsmat, så det var

bara att ta för sig.

Astrid och Ellen tittade sig runt, men någon Olof Andersson syntes inte till bland alla gästerna som satt och åt. Och vid hedersbordet där jubilaren skulle sitta, var tomt.

Nåja, tänkte de båda uppvaktande damerna, det finns säkert en naturlig förklaring till att han inte fanns där. Kanske var han och tittade på presentbordet, men där stod bara en tjock flintskallig och ganska kortvuxen gubbe.

Nej du, sade Astrid till Ellen, vi sätter oss vid ett ledigt bord och smakar på det fina smörgåsbordet, är det ÖPPET HUS så är det.

Ingen brydde sig om varken Astrid eller Ellen, så när dom ätit av det mesta som bordet bjöd, var det dags att gå på jakt efter ungdomsvännen Olof och överraska honom med den fina blombuketten.

Astrid tittade ut över alla obekanta ansikten, som fanns vid borden, men ingen Olof Andersson. Och vid bordet där dagens jubilar skulle sitta fanns bara den lille tjocke flintskallige gubben från presentbordet och bredvid honom satt en mullig tant i en blommig klänning. Det verkade som om paret var bekanta med alla dom andra, för man skålade med varandra till höger och vänster och alla såg mätta och belåtna ut.

Då knackade en herre i glaset, reste sig och vände sig mot jubilaren och sade att han ville utbringa en skål för sin bror Olof.

En skammens rodnad sänkte sig över både Astrid och Ellen, då dom förstod att dom tagit miste på "sin" Olof Andersson och denna jubilar.

Må hända att båda hette Olof Andersson, men Astrids olof hade ingen bror.

Både Astrid och Ellen reste sig så tysta och oförmärkt som möjligt från bordet och på väg ut så passerade dom presentbordet som var överfyllt med gåvor och där lade Astrid kvickt ifrån sig sin blomsterbukett. På kortet dom skrivit med sin spretiga stil: Gratulerar på Din 70-års dag och tack för mycket roligt i vår ungdom. Undertecknat: Astrid och Ellen.

Hur jubilaren Olof Andersson förklarade detta för sin hustru förtäljer inte historien.

Men Astrid och Ellen var mätta, men innerst inne inte så belåtna, för blombuketten hade ju kostat en rejäl slant ur pensionen och dessutom hade dom ju inte till vana att ge blommor till okända karlar.

Hejsan!

Nu är ännu en skön sommar slut. Hoppas på en fin vinter och att härliga promenader i vår vackra trakt, ej skall störas av utrusande lösa hundar.

Flanör.

Starrarps byalag

Årets byastämma och majgille hölls hos årets ålderman, Tommy Kristiansson. Vid stämman framkom att granskogen på byns allmänning ska säljas på rot, att Birgit och Sven Wallter blir nya julgransleverantörer och att Rolf Stomberg blir ålderman för 1996.

Märkliga händelser

Av Anton Håkansson
Starrarp

Jag hör ofta radio och där finns många bra program. Ett har jag särskilt fäst mig vid, nämligen Karlavagnen. Där kan man ringa in och tala om upplevelser man haft av olika slag. Bland dem fanns egendomliga och oförklarliga saker. Detta förde osökt tanken på alla de människor jag mött under tiden jag jobbat i affär. Ingen jåkta precis och de satte sig gärna tillrätta en stund. Då var affären en träffpunkt och då fick man höra mycket berättas. Som till exempel den man från Starrarps Ora, som råkade ut för Sanktelmseld eller som han sa: "Fans-mög". Kläderna gnistrade av elektricitet och när han försökte borsta av det slog det ut blixtar från händerna! Skolepågarna som träffade honom vågade inte stanna för det kunde ju vara smittosamt. Eller det gamla tomma huset med ljus i ett fönster, som alltid försvann när man kom närmare. Vid sidan av vägen vid Jönssons hus hade många sett Lyktegubbar eller som de också kallades, Gastabloss, som rörde sig och följde folk som kom gående där. Så hade vi Ölickeback, ett synnerligen obehagligt ställe att passera vid nattetid. Jag minns särskilt en yngling, som hade oturen att cykelkedjan hoppade av just där, med påföljd att han körde ikull med cykeln. Han var något skakad när han kom hem. Eller den som kom gående där sent en kväll och ett rasslande av kedjor hördes inne i fäladen. Plötsligt kom en hund över vägen med ett långt tjuder efter sig och försvann på andra sidan vägen. Säkert var det en obehaglig upplevelse med fäladen runt omkring, ensam i natten. Så var det en äldre man från Sniberup, som inte kunde sova om nätterna därför att han fått "oknytt" på loftet. Där var ett väldigt oväsen varje natt. Han gissa på gästar och allt möjligt otyg. Han köpte svavel, för nu skulle de rökas ut. Troligen gav det bra resultat, för nästa gång han kom, talade han om att svavlet gjort effekt och nu var allt lugnt igen. Nu återkommer jag till något som jag själv upplevt och även vår uppskattade fotbollsdomare Frans Månsson hade råkat ut för. En gång hittade jag en gammal lykta bland en del skräp, gul med ett stearinljus. Då mindes jag en dröm, som jag haft och häri ingick just denna lykta. Min syster, jag och min mor hade varit på besök hos bekanta i Sniberup. När vi gick hem på natten och var komna över sniberupsbron kom där någon bakom oss. Där hördes tunga steg som följde oss. Vi blev rädda för där syntes ingen. När jag visade min mor lyktan, detta var cirka 40 år senare, och talade om vad som jag trodde var en dröm, sa hon:
- Det har verkligen hänt, men sådant talar man ej om för där fanns ingen.-
Här är vad Frans Månsson upplevde. Jag tar hela hans berättelse, för den är verkligen intressant. Han och en yngling till var gesäller hos en skräddarmästare. Dessa båda hade var sin flicka som jobbade i köket på ett gods i närheten. Dom gick till fots dit, för cykel hade knappast gesäller råd med på den tiden. Flickorna var trevliga och gästfria och bjöd alltid på kaffe. Så blev det en ny djurskötare anställd. Han var svenskamerikan och hade jobbat i Amerika som cowboy. Han var skicklig på lasso, så när han upptäckte att ett fönster till vinkällaren gått sönder tillverkade han en lasso av fin tråd, som han kastade om halsen på en flaska, som innehöll mycket fin konjak och drog den försiktigt ut genom fönstret. På det sättet blev det även konjak till kaffet. Men det tog slut i och med att djurskötaren reste tillbaks till Amerika. När så även gesällen flyttade var Frans Månsson ensam. Därför var han ensam när han gick hem. Det var då det mystiska hände. En vit häst kom galopperande ljudlöst tvärs över vägen. Den var sadlad, men utan ryttare! Även Frans avslutade sin berättelse med:
- Jag blev faktiskt skrämd inför den här synen och jag har aldrig talat om det förrän nu, fast det är många år sen det hände.-

De' e' nå't lurt i min lur.

text & musik Sven Ohlsson

När en kväll ja' glad i hågen går att ringa till min vän. Lyfter luren, slår ett nummer väntar sen på ringningen. Men när Telia har kopplat samtalet som dom ju bör, va' e' de' då för toner som ja' Refr. hör. Ring, ring, ring telefon till's ord strömmar genom trä'n. Ring, ring, ring till min vän så vi får språkas vid igen. Men i mitt öra hörs allttjamt som ett eko av ett skämt. Ring, ring, ring telefon till's ord strömmar genom trä'n.

2

Så en da' ja' tänkte tonerna kan bli en melodi.
Som ett tema kunde användas och se'n en schlager bli
och när visan den e' klar ja' nog en inspelning då gör,
ja' ringer studion men rätt snart ja' hör.

Refr.

DE' E' NÅ'T LURT I MIN LUR fast dess toner går i dur
för till dej när ja' ej fast ja' försöker ropa hej.
Men i mitt öra hörs allttjamt
som ett eko av ett skämt.
Ring, ring, ring telefon till's ord strömmar genom trä'n.

Nya skogsägare

Av Bertil Persson
Starrarp

Domänverket lär ha haft planer på att sammanbinda sina domäner i Starrarp och Bjälkhult med sina skogar i Starrarp Ora och Puus. Timmervägen som börjar vid Bjälkhult med sina skogar i Starrarp Ora och Puus. Timmervägen som börjar vid Bjälkhult med sina skogar i Starrarp Ora och Puus.

"Lille Anders" hus skulle fortsätta rakt österut till Oran. Därav blev intet. Och sen några år tillbaka blåser helt nya vindar i skogen, som inneburit utförsäljning av statens skogar.

Under de senaste åren har Domän AB sålt ut en mängd mindre och medelstora skogsfastigheter. 1993 såldes bl.a. bokskogen i Hårderupshult. Förra året såldes all skog i Starrarp, Bjälkhult och Tollstorp. Ursprunget till statens skogsinnehav i Starrarp och Bjälkhult står att finna i Starrarps kronoboställe. Själva gården har friköpts tidigare, men skogs och betesmarkerna behöll Staten. Till detta markområde anslöts sedan flera fastigheter.

Redan på 50-talet köptes en stor areal från Starrarp 7 och sedan har fler mindre fastigheter och delar av fastigheter anslutits, så att det nu aktuella området, julgransodlingen undantagen, omfattar nästan 160 tunnland. Domänverket har genom omfattande skogsplantering medverkat till att landskapsbilden från och med 50-talet och framåt kraftigt har förändrats. Den urgamla s.k. hästafäladen och kofäladen på Starrarps Boställe har förvandlats till rationella skogsmarker, där den ursprungliga vegetationen knappast går att föreställa sig. Likadant med de övriga markerna här uppe på båda sidor om gränsen mellan Starrarp och Bjälkhult.

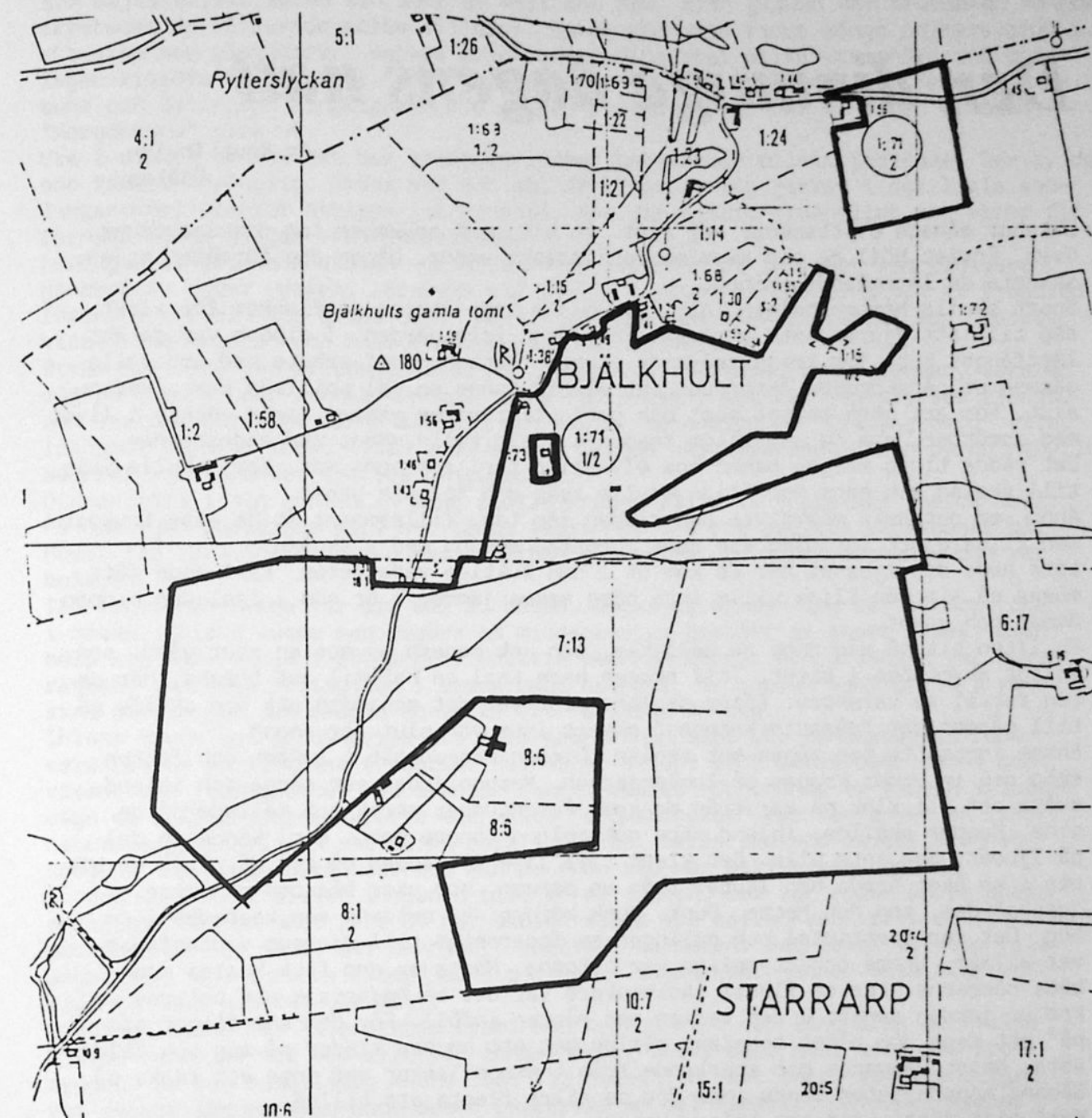
Den vidunderliga utsikten från Bjälkhult är sedan länge borta. Desto större anledning kanske då finns att försöka bevara de få procent som är värda att bevara. Det gäller en liten bokebacke, där Bjälkhults ståtliga dansbana en gång låg och ängen i anslutning till denna.

Denna ambition har också de nya ägarna, Birgitta och Anders Sassner, Sassarps Gård vid Löberöd.

Men syftet med köpet är framförallt att ge ökad och jämnare sysselsättning åt ägarna och deras anställda. På Sassarps Gård finns ingen skog. För Birgitta finns dessutom en längtan efter skog, då hon har sina rötter i nordöstra Skånes skogsbygd.



Birgitta och Anders har köpt Statens skogar i Starrarp och Bjälkhult.



Birgitta och Anders skog är markerad med kraftigare linje.

Bias Julbod

Den 25 november öppnar Bias Julbod i Bjälkhult. Britta, Gunnel och Siv håller sedan öppet lördagar och söndagar kl. 13-17 fram t.o.m. den 17 december. I den vedspisuppvärmda stugan kan besökarna fynda bland julpynt, julgodis, julklappar, julgranar m.m. Kaffe och hembakat serveras också.

Den dimmiga dagens natt

Av Knut Thulin
Ödåkra

Oktober månads brittsommar var slut. En bit in i november tog dimmiga dagar över. Envist höll de sig kvar med ohälsosamt väder. Någon dag förmådde solen skingra de lågtgående molnen.

Snart skulle Mårtenshelgen infalla. De som hade större gåsflockar för slakt såg till att djuren inte strövade för långt från gården. I dimman var de ett lätt fångat byte för kringströvande rävar. "Vuttehörens" arbete med att valla gässen ut på skördade åkrar där det alltid fanns en del spillsäd kvar, var nu slut. För att göra köttet mörkt och gott utfordrades gässen sista veckan i livet med morötter, som de begärligt knaprade i sig tillsammans med sädeskornen. Det rådde tidig morgon hemma hos elvaårige Karl och hans mor. Karl skulle iväg till skolan och hans mor Elida skulle iväg och "plocka gäss". Ännu var det helt mörkt ute och dimman låg tät. Tillsammans åt de lite frukost sen Elida gjort iordning sin sons matpaket att ha med i skolan. Lite hade det ljusnat när de kom ut i den fuktiga väderleken. Karl hade fått mössa på sig för Elida ville inte höra samma jämmer i år som i fjol när öronen ömmat och varat.

En liten bit på väg hade de sällskap, sen vek modern av mot en stor gård, som dåligt skymtades i diset. Till skolan hade Karl en halvmil att traska, när de tog farväl av varandra. Efter skolans slut var det meningen att han skulle gå till gården där "gåsaplockningen" säkert inte var slut för dagen.

Ensam fortsatte han vägen mot skolan. Dimman hängde tät i luften och fukten smög sig in under kragen på lumberjackan. Morgonljuden var många och ibland svåra att bli klok på varifrån de kom. Fasantuppar skrek och kallade på de sina. Hundar skällde, ibland nära och ibland längre bort. Karl kände en del på ljudet, men inte alla. Det klack till lite i kroppen då och då. Från en bit ute i en åker hörde han ljudet från en person, som skar blasten av betor, "nacka" dem, som det hette. Dunk, dunk hördes när betorna sen kastades i en hög. Det var trettiotal och odlingen av foderbetor till djurens vinterfoder var allmän. Stora och otympliga var betorna. Många av dem fick kastas med båda händerna. För de flesta lantbrukare var det en hederssak att betorna kom ur jorden senast i den veckan när Mårten inföll. För dem som "tagit sig på" att taga upp något tunnland gällde det att ha bra kläder på sig som tålde väta. Något värmande och stärkande från termosflaskor var inte att tänka på. Sådana moderniteter fanns inte för de allra flesta att tillgå.

Karl gick förbi utan att hälsa. Han såg bara hur en persons armar rörde sig, men inte dennes ansikte.

Snart var Karl framme i byn där skolan låg. Eftersom han visste med sig att skolan inte skulle börja på en god stund tog han först av på en väg, som ledde till byns handelsbod. Handlaren själv höll på med morgonstädningen. Hans gedigna klockkedja slog av och an på västen när han lät kvasten svepa in i vråna. Snällare handlare än vad han var har Karl aldrig träffat. Han kunde sälja karameller för ett halvt öre av den sorten och ett halvt öre av en annan sort. Han kunde göra en ettöring värdefull för vilken liten kund som helst. En av hans andra goda sidor var att skolbarn fick sitta i hans affär och läsa i veckotidningar, som var nya och till salu. Femton öre för "Hela Världen" var en stor förmögenhet för en skolpojke på den tiden. Den tidning som Karl mest intresserade sig för var "Hemmets Journal". Seriefigurena Knoll och Tott med mamma och pappa Tjockelin hittade ständigt på nya dråpliga äventyr varje vecka. Berättelser klockan, som hängde över lådorna med sviskon, russin och blandad torkad frukt gick allt mer mot skoldags. Den lästa veckotidningen lades försiktigt samman och handlaren fick ett tack. På vägen ut ur affären passerade Karl silltunnorna,

som majestätiskt spred sin lukt av salt och hav. Från glipan där trädsaxen hängde skymtades de vällavade salta sillarna. Bakom tunnorna fanns många pojkars dröm i ett skåp med glasdörrar. Vackra prydliga pennknivar i olika utseenden och prislägen kivades om utrymmet. Små reklamskyltar tala om att de kommit från Eskilstuna och Solingen. Ringklockan vid dörren pinglade till när en liten olönsam "morgonkund" gick ut.

Ute i dimman kändes det hur genomvåt lumberjackskragen blivit tidigare. Den kylde och kändes obehaglig. Skönt var det att få hänga av sig jackan i det lilla samlingsrummet utanför skolans lektionssal. Där var alltid ordentligt med värme för barnens många gånger våta ytterkläder.

Lördagslektionerna i skolan var lite av en repetition på allt det som tidigare genomgåtts under veckan. Lärarens bil skulle tvättas på rasterna och av tjugofemföringen köptes "Alp Olles Kola" senare på hemvägen. Femte klassen var "första klass" hos läraren och hade förtroendet med biltvätten.

Strax före två var skoldagen slut på lördagarna. Böckerna lades samman, läraren såg på sitt fickur och förkunnade "slut för i dag". Ett par psalmverser sjöngs, sen var det bara att lämna skolsal och skola. Någonting om "trevlig helg" eller liknande förekom inte. Tiden till måndag morgon när "nya äpplen och päron" skulle adderas med varandra tycktes långt borta.

Dimman höll i sig och än en gång skulle kragen på Karls jacka bli isande kall. På hemvägen passerade Karl ett långt smalt hus med tre smäckra skorstenar på. Huset låg nära intill vägen med en liten gårdsplan där färskvattnenpumpen var belägen.

Tre äldre män hyrde var sin del av huset. Dagar då dimman låg tät kändes röken i näsan. Ibland kunde man avgöra om middagsmaten bestått av stekt fläsk. Osen höll sig kvar länge i rökgången. Potatis med knackwurst och ärtsoppa var också rätter, som ofta tillagades i dessa mäns hushåll. Ärtsoppan vanligtvis i så stor portion att det räckte en vecka att ha varannan dag.

Ibland hände det i sommartid att alla tre männen satt ute och språkade med varandra på en vitmålad träsoffa. Huskatten snodde runt deras ben, spann och visade sin förnöjsamhet med svansen rakt i vädret. Oberoende av värmen i luften sågs de alltid iförda skjorta med väst. "Lommeklockan" med kedja var en lika naturlig persedel som att ha en börs i fickan. Deras samlade livserfarenhet borgade för många historier och minnen från tid när seklet var ungt.

En dag hade Karl blivit inbjuden till en av männen. Det var redan under andra skolåret. Mannen hade reda på när skolan sluta för kaffet var varmt och kakorna han bjöd på var goda. Det fanns ett bageri i närheten. Det levde väl upp till begreppet "sju sorters kakor" alla gjorda av samma deg. Mannen visa stor vänlighet, hans ansikte var milt.

Efter en stund kom hans ärende fram. Han tyckte Karl var långhårig och ville hjälpa honom av med det allt för långa håret. Snart satt Karl vänd mot stolyggen. En bit bomullstyg knöts fast vid halsen. Ur ett skåp, som egentligen var avsett för porslin hade denne barberare en del flaskor, pomader, kammar och borstar. Även rakdon fanns samt några Yvy tvålar. Till den äldre kundkretsen var dessa tvålar gåvor i samband med julklippningen. På övre hyllan stod en låda som en gång innehållit tvålar. Blyga ögon på byns drängar sökte sig gärna dit efter klippningen. Barberaren visste då med en gång att kunden även ville göra affärer i gummiror.

Klippningen skulle börja. Rekvisita var framlagda. I sin kupade hand tog barberaren från en flaska med en röd markassarolja och dränkte in håret så det kändes hur en del droppar sökte sig ner åt ryggen. Både vanlig sax och skänkelsax användes. Snart låg en stor hög avklippt hår på golvet. Mattan var förd till sidan. Golvplankorna var väl inoljade på den plats där klippningen utfördes. Med åren hade ringen blivit allt större. Hela behandlingen var gratis, men frisören förklara att ville Karls föräldrar att han skulle bli klippt fler gånger så kunde de sända med en femtioöring nästa gång. Många skolbarn blev genom åren klippta av denne man och även andra invånare.

Priset var humant och därför höll affärsmetoden i de flesta fallen. Den feta markassaroljan från Ostindien var ett måste för denne barberare. Mjölkskjutsen brukade serva honom med oljan från centralorten. För den skull hade han fri klippning.

En gång kom Karl hem till sin mor nyklippt och fin, trodde han. Hon hade svårt att känna igen sin son. Han stod framför henne med hår som täckte öronen. Barberaren hade fått för sig att Karl skulle ståta i mittbena istället för som vanligt sidobena. Dagen efteråt hade Karl med sig ett klart besked om att frisyrerna skulle göras om, annars var det risk att det inte blev fler femtioöringar i tjänst. Kanske var denne man en visionär vad gäller mode, men på trettioalet var det i varje fall inte "inne". Denna lördag skulle ju Karl inte gå hem, utan till den gård där hans mor arbetade tillfälligt med att "riva fjären å en massa gäss". Snart skynta uppfarten till gården. Den var fyralängad, delvis kringbyggd. För att komma in till gårdsplanen passerade Karl först en vagnsport eller som det också hette "lågan". Den stora svarta blandrashunden gav skall, men Karl kände honom väl. En fuktig nos och en varm tunga slickade snart hans kalla händer. De följdes åt bort mot tvättstugan där Karls mor arbetade med de skållade gässen. Det ångade från den stora tvättgrytan. Luften var full av värme som omslöt Karl från alla sidor. Borta var novemberdagens kalla kyla. Gåsdun låg i en stor hög, som senare skulle ångas och användas till fyllning i dynor och var. Golvet var bemängt med blod på flera ställen. Avbrutna gåsvingar låg i en stor "vigrakorg". Ledfästena lyste vitt pärlemoraktiga. Vingarna skulle tvättas och torkas. Deras största användningsområde var att sopa rent på den tidens järnspisar efter att askan rakats ut. Efter sotning var också vingarna användbara. I något enstaka fall användes de när smulor sopades från bordet. Konsten att skriva med gåspennor var slut. Där hade stålpennor helt tagit över. Plockade gäss och oplockade trängdes med varandra på ett insatt långbord. Karls mor och två andra plockerskor satt med fjäder och dun runt benen. Frun på gården hade snällt nog sparat middagsmat till Karl. Sen hjälpte han också till med plockningen. Lukten var frän och mindre god att inandas. Plockningen hade gått bra, så vid femtiden var alla gässen både plockade och urtagna.

Elida brukade vid flera andra tillfällen hjälpa till på gården när det tvättades, bakades eller annan slakt förekom. Nu var det inte lång tid kvar innan kvällsmjölkningsningen skulle börja. För den skull stannade hon kvar och hjälpte sönerna med det arbetet. Vatten till djuren sköttes med en hydrofor. En vattenslang användes ibland för viss rengöring i stallen. Den här slangen fick Karl tag i och ingen hindrade honom från det dumma uppsåtet att även spruta vatten, som kom alltför nära hans mor. Hon sa åt honom, men då var skadan redan skedd. Hennes strumpor blev våta och en av hennes tofflor kom vattnet också in i. Sista kon blev mjölkad och Elida satte ifrån sig den trebente pallen. Karl följde ångefull med henne dit där mjölken skulle silas. Plötsligt känner han en arm om sina axlar. När han tittar upp i sin mors ansikte hör han henne säga: "Så får du inte göra, jag är ju din mor".

Det blev inte mer sagt för strax efter mjölkningsningen var det tid med kvällsmat. Husmor bjöd på rykande varm svartsoppa, ett förebud till gåsens förträfflighet. God leverkorv serverades till och i soppan fanns sviskon och äppelbitar. Karl hade vid något tidigare tillfälle fått sova över natten på den här gården. Nu skulle den pojkdrommen än en gång gå i uppfyllelse.

Innan Elida ensam gav sig hemåt, lånade hon ett par torra strumpor. Hon sa ingenting om hur hon blivit våt. Karl följde med henne ut på vägen och lovade komma hem på söndagen innan det blev alltför mörkt. Det hade börjat blåsa lite vid kvällstid. Mesta delen av dimman hade försvunnit.

På gården fanns två bröder som var äldre än Karl. Detta hindrade inte att snart satt alla tre och såg på en frimärkssamling som den ene av bröderna var mycket stolt över. Det blev många frågor och kommentarer till frimärkena innan det blev tid att gå och lägga sig.

Eldning förekom bara i den kombinerade köks och dagligstugan. Karl skulle sova i ett rum, som inte eldades alls under vintermånaderna. Det var inte första gången han sov där, men så sent på året hade det inte varit förrän nu. Han visste att den stora fjäderdynan snart skulle värma honom sen han väl kommit ner i sängen. Husmor hade bäddat till honom och varmt dynan lite också, men bolstret var kallt som is. Visst tog det lite tid att vänja sig, men låg han

bara stilla och inte flyttade kroppen eller benen, så blev det rätt snart drägligt. Sönerna låg i en annan del av huset, varför det kändes lite ensamt och mörkt för Karl. Rummet låg ut åt trädgården. Vinden hade ökat och från ett gammalt äppelträd hördes hur stora toppäpplen med en duns for i marken. Ingen hade vågat plocka dessa äpplen från de ålderstigna grenarna. Almar läade trädgården. Därför satt ännu frukt kvar på trädet. I ett hörn av rummet hördes hur en mus sprang mellan loftet och den bukiga loftpappen. Av nedrasad spannmål från loftet hängde nu inner-taket likt en stor mans mage.

Orden: "Ja är ju din mor" kom för Karl där han låg och tänkte. Mor och mormor flöt samman för honom. Knappt ett år hade gått sen Karls mormor dött i en svår sjukdom. Hon hade betytt mycket för honom genom alla barnåren. Karl började bli rädd där han låg i mörkret. Det rasslade och suckade i det gamla äppelträdets grenar utanför fönstret. Musen satt uppe i hörnet och bet i takpappen. Tänk om den kom ner i rummet och började skutta omkring där. Det gick inte att sova. Lösryckta bitar av hans unga liv dansade omkring, tog gestalt och försvann. Plötsligt kände han med sig att han måste upp och kissa. I sommartid var detta inget problem alls. Mörkret och det dåliga vädret satte stopp för att gå ut och göra sina behov. Karl kravla sig ur sängen och snart började ögonen vänja sig lite bättre i mörkret. Rummet var inte helt främmande för honom. Försiktigt rörde han sig i rummet och kom bort till det hörn där musen fortfarande slet loss pappflagor med sina vassa tänder. Där stod en stol som Karl försiktigt klev upp på. Med ett lätt slag vassa handflatan mot taket hördes hur snabba fötter sökte sig bort och allt blev tyst. Väl nere på golvet sökte Karl något han kunde kissa i. Goda råd var dyra för inget fanns som passade. När han kände in under en stol kom händerna i beröring med ett par galocher. En sådan fick bli hans räddning. De var gamla och slitna, därför delade de sig lätt på mitten.

Det blev mycket vätska som rann ut och täckte över ägarens initialer. Nu började det svåra för galochan betedde sig som "bläran" i ett vattenpass. Sakta, sakta kom den "lealösa" galochan ned på golvet utan att något spillts av den varma vätskan.

Av trötthet somnade Karl sen och minnena av nattens händelser förblekna ända tills han var på väg hem. Då slog honom tanken att en nästan fullkissad galocha stod och väntade på tömning.

Det hände att Karl fick sova över igen på gården, men alltid med ett nattkärl under sängen. Husmor berättade gärna för den som ville höra på hur hon hittat "osen" och hur hon utan större framgång försökt tvätta bort den.

Ny turistbroschyr om Skumpen

Föreningen Skumpen beslöt i våras att ta fram en liten folder om Skumpen. Här berättas om mannen bakom statyn i Frenninge, som förmodligen många ställer sig lite undrande inför.

- Hur kan det komma sig att en skånsk bonde blivit förevigad med en staty mitt ute på den skånska landsbygden?

Svaret finns i den nya turistbroschyren, där det förutom en upplysande text om Nils Månssons liv också finns en karta med de platser i bygden som har anknytning till honom är utmärkta.

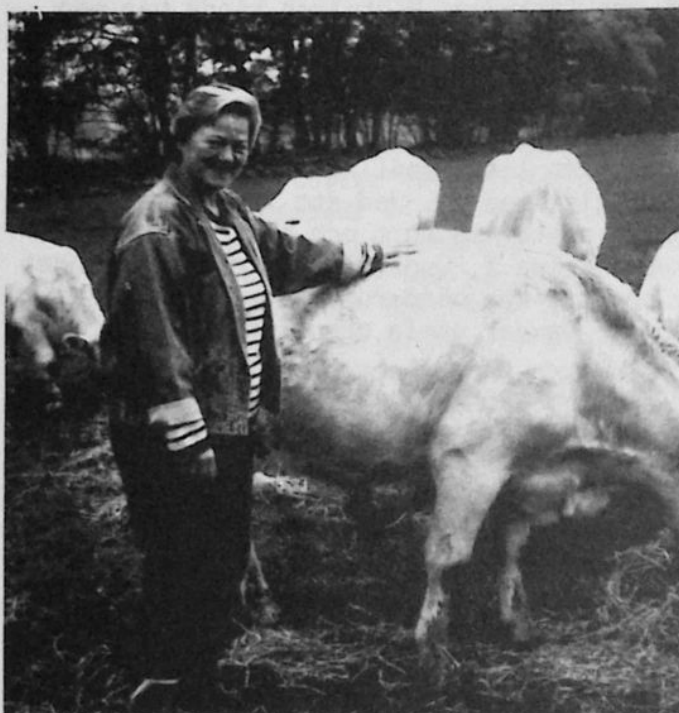
Lite tips om vad man i övrigt kan titta på i Frenningetrakten finns också. Kanske ett dopp på Frenningebadet, lite shopping i affären, en god spettkaka till kaffet och en blomma från Frenninge Trädgård.

Foldern har i sommar funnits på turistbyråerna i Sjöbo och Hörby samt i affärerna på orten.

Den kan rekvideras från Föreningen Skumpens sekreterare Ewa Andersson, tel. 0415-42041.

Att bo på landet

Av Eva Borgström, Starrarp



Det finns inom oss alla (tror jag) en längtan efter naturupplevelse. Köra ut en sväng på landet på sommaren, se kor och små lamm beta fridfullt, eller på våren när naturen börjar vakna till liv... Men därifrån till att ta steget fullt ut och bosätta sig på landet året runt? Beslutet att lämna storstadens rök och damm har känts rätt och nu efter 4 1/2 år känns det som rena drömmen. Ens liv förändras ju naturligtvis radikalt. Det är skillnad att påta i en villaträdgård mot att känka på stenar och gräva i jord. Hjälpa till att ta in halm och klöver, mata grisar eller t.o.m. hjälpa till när småttingarna kommer, hör till höjdpunkterna. Det är inte bara griskultingar som föds. Det kalvas också.

Jag måste berätta om när lilla Gullvivan föddes. Det var verkligen en upplevelse! Min närmaste grannes, Allan Johanssons Snövit skulle kalva en dag. Det bar sig inte bättre än att kalven fastnade halvvägs. Allan ringde till en granne, Karl-Agne Andersson för att få hjälp med att dra. Karl-Agne kom det fortaste han kunde med sin traktor. Medan vi väntade hjälpte jag till med att dra och se, vi lyckades få ut kalven! Vilken dramatik!

Tyvärr, fick mamman framfall, så Allan fick ringa efter veterinären också. Med stor skicklighet fick veterinären allting på plats igen, medan jag också fick vara med att assistera. Slutet gott, allting gott, både mamma Snövit och kalven Gullvivan klarade sig bra.

Allt är givetvis inte dans på rosor, det finns nackdelar också, som när man får besök på hönsgården av iller eller var det mink? Det visade sig att ena året var det mink. En liten rackare som ställde till bland mina höns och ankor.

Genom mer tur än skicklighet lyckades jag stänga in minken i värpredan, slängde mig i bilen och körde iväg efter hjälp. Styrde kosan mot byn eftersom Allan inte var hemma. Jag skrämde nästan slag på Inger som var ute och gick med Bonni.

Har du telefonnumret till Hans? fick jag fram. Jag visste att Hans Hansson i Alesta hade bössa att skjuta illrar med. (Då trodde jag nämligen att det var en iller)

Inger sa att Janne var hemma och hade säkert telefonnumret till Hans. Hans kom med det samma och sköt minken utan att skada värpredan det allra minsta. Janne kom också för att höra hur det gick.

Minken var död men tyvärr decimerades min höns- och ankflock.

Fy den som ger sig, jag skaffade nya kycklingar och ankor.

Så kom en höst till, men då var jag förberedd och hade fälla. Tur var det för när jag kom hem en dag efter en tjänsteresa dinglade två bamseillrar på en stolpe utanför hönshuset. Upphängda av min granne Allan som skötte om mina djur under min bortvaro.

Den gången gick det bra och jag hoppas givetvis att det var sista gången. Ja, sådant kan livet vara på landet.

Varför jag trivs så bra?

Delvis för att det känns som att hitta hem.

Även om jag inte är uppvuxen "så här långt ut på landet", var jag omgiven med grisar, kor, getter, ankor under min uppväxttid. På 40 - 50-talet kunde man bedriva småbruk även inom tätbebyggt samhälle.

Gemenskapen och grannhjälpsamheten - till skillnad från när man är stadsbo - bidrar ju naturligtvis också till trivseln.

Att sedan barnbarnet Daniel föredrar att åka till mormor i Starrarp i stället för att gå på barnkalas försämrar inte helheten.

Vad är det som är jobbigast?

Att tiden inte räcker till, man jobbar ju alltid i stan.

Men jag brukar säga: Varje kilometer är värt restiden!

Syföreningsauktion

Välkomna till Starrarps Kyrkliga Syförenings årsauktion i Församlingshemmet i Frenninge, fredagen den 1 december kl. 19. Det blir luciatåg, kaffeservering, lotterier och auktion.

På Stamboms tid

Av Bertil Persson
Starrarp

Inga-Lisa Sjöholm är nu en av få bjälkhultsbor, som kan berätta om hur det var i byn på den tiden när där var som flest invånare och när det ännu gick att försörja sig på handel och hantverk i byn.

Men för att få träffa Inga-Lisa måste man numera bege sig till Sjöbo. Sviterna efter sjukdom gjorde att Inga-Lisa inte kunde bo kvar i sitt barndoms Bjälkhult, utan bor nu i servicelägenhet på dagcentralen mitt i Sjöbo.

- Men, säger Inga-Lisa, jag trivs alldeles utmärkt. Här är så bra och alla är så vänliga och hjälpsamma.

Inga-Lisa tillhör den generation, som upplevt de största förändringarna som någon generation upplevt före eller efter.

Inga-Lisa föddes i Finja 1914. Men det var inte lätt för en ensam mor på den tiden. Inga-Lisa inackorderades mot betalning hos en tant, för mor måste arbeta.

Men så hade Inga-Lisas morfar en kusin i Bjälkhult som hette Maria Persson.

Inga-Lisas mor skrev brev till Maria och bad att få låna pengar till barnets uppehälle. Maria svarade att hon först måste tala med sin broder i Amerika, Nils Stambom. Maria var ekonomiskt beroende av brodern, eftersom hennes man hade fallande-sjuka och inte kunde arbeta.

När Stambom blev tillfrågad av Maria svarade han:

- Ta tösen till dej. Ja, ska både fö och klä henne!

Och så blev det. Inga-Lisa fick växa upp hos "Moster" Maria i Bjälkhult.

Maria hade också varit i Amerika och arbetat. Hon hade tre barn, men de två pojkarna dog tidigt, den ene i difteri. Flickan var utvecklingsstörd.

- Jag hade det så bra hos Moster och hon var så snäll, säger Inga-Lisa, och jag behövde egentligen inte arbeta förrän jag hade gift mig.

Men giftermålet är en senare historia. Nu ska vi först se hur det såg ut i Bjälkhult under Inga-Lisas uppväxtår.

På 1910-talet fanns t.ex. en stor överbyggd dansbana. Där var spel och dans.

Ibland kom en hel hornmusikkår och där var uppträde med olika cirkusnummer, bl.a. en som kunde cykla i tunna. Där visades också film i en tältbiograf.

Detta var också på bröderna Perssons tid. De hade snickeriverkstad med flera anställda och de startade Bjälkhults Skytteförening med egen skjutbana.

Det var också på den tiden när Patron Håsa ibland kom gående till Bjälkhult för att köpa tagel och lump. Han brukade snurra käppen runt handleden så att den for iväg. Åt det håll kryckan pekade gick Patron Håsa. Vägen var hans enda kända hem. Vingarna på Bjälkhults mölla snurrade och kvarnstenarna malde säden åt de många små och några större gårdar som fanns i Bjälkhult då.

Det fanns även en liten butik i Bjälkhult, som innehades av "Sven Skräddares" Nils. Dennes broder Per startade 1922 Bjälkhults Bryggeri. Samma år fick Bjälkhult sin första bilstation. Bjälkhults telefonväxelstation hade tillkommit några år tidigare. Och så var där smedja uppe vid vägkorset. Och folk var där i alla hus och gårdar.

Man brukade säga att "Här finns allt i Bjälkhult, t.o.m. äggpackeri!"

Sven Skräddare, den förste handlaren i byn, dog långt före frun. Änkan kallades Elna Svenna. När det var kalas i Bjälkhult brukade alltid Moster Maria göra en tårta att ta med som gåva och extra förplägnad. Hon var känd för sina goda tårter. Ofta fick hon då med sig hem överblivna kakor i alltför stor mängd. Då brukade hon säga till Inga-Lisa att hon skulle gå upp till Elna Svenna med kakor för hon blev så glad och var väldigt förtjust i kakor.

Inga-Lisa minns Ostagillena. Den som skulle göra ost bjöd till Ostagille. Då kom bondkvinnorna med mjölk. De närmaste gick dit, men det var vanligt att de fick hästskjuts av sin man, som inte brukade vara ovillig, ty det var ofta stora kaffekalas och mannarna drack kaffegök. Moster Maria brukade säga att nu ska vi ha Ostagille och därför måste vi baka de allra godaste kakor vi kan. Och

många också. Och tårta också! Nils Stambom hade en fabrik i Amerika för tillverkning av maskiner till skoindustrin.

- Jag var en bortskämd unge, säger Inga-Lisa, jag fick pengar och kläder av Stambom. Men han förmanade mig att aldrig visa stolthet eller högfärd trots att jag var bättre klädd än de flesta andra barn.

Stambom skickade brev till Inga-Lisa varje vecka och hon var ivrig att svara på breven, för i varje brev från Stambom låg en dollarsedel, som Inga-Lisa skulle köpa karameller för. Men han förmanade henne att alltid först och främst bjuda på de barn som själva inte hade pengar att köpa karameller för, innan hon bjöd på sina bästa vänner. Och så uppmanade han henne att alltid vara glad och hjälpa Moster.

1911 dog Nils och Marias mor. Då kom Nils hem till Bjälkhult från Amerika. Fabriken i staden Lynn hade han sålt till ett större företag, men hans son ledde företaget.

Att komma körande med bil till Bjälkhult 1911 var en sensation och Stambom blev snart en känd person i hela bygden. Han kom nu också mera regelbundet hem. På en tomt, som tillhörde föräldrahemmet byggde han först två garage och sen bostadshus 1923.

Som barn fick Inga-Lisa ofta åka med Stambom i bilen. Hon minns särskilt en gång. Det var 1923 och Stambom skulle köra till Vollsjö och beställa timmer.

När de skulle passera "Mossa-huset" efter Hårderups mosse sprang plötsligt "Halta Hilma" ut mitt på vägen och gestikulerade. Stambom var tvungen att bromsa och stanna. Han varnade henne för vad som kunde hänt om han inte hade fått stopp på bilen. Han kunde ju kört på henne!

- Ja, sa Halta Hilma, men ja, va, ju tvungen, forr annars hade du ju ente stannad! Halta Hilma ville åka med till Vollsjö, för hon hade ärendet dit. Efter viss tvekan och diskussion med Inga-Lisa, så bestämdes att hon skulle få åka med. Inga-Lisa fick i uppdrag att städa bilen efteråt. Det befarades nämligen på



Inga-Lisa som liten flicka.



Moster Maria

goda grunder att med Halta Hilma följde diverse smuts och ohyra. Nåväl, färden ner till Björks gick bra, men när de stigit ur bilen visade det sig att Halta Hilma var barfota. Hon hade hänsynsfullt satt sina träskor vid vägkanten i Hårderup när hon steg in i den fina bilen. Halta Hilma hade nog inte riktigt förstått att träskorna inte stod "kvar" utanför bilen, när hon steg av i Vollsjo. Visserligen tyckte hon inte att det gjorde så mycket. Hon kunde gå barfota och uträtta sina ärenden. Men Stambom lyckades övertala henne att följa med och köpa ett par nya träskor, som han betalade.

Någon tid efter åkturen kom Hilma en dag gående till Bjälkhult. Hon bar vanligtvis en jutesäck över axeln. Den var något av en tiggarpåse.

Väl inkommen hos Maria blev hon anvisad en stol att sitta på innanför dörren.

- Kan jag få kaffe, frågade Hilma? Jovars, det gick nog bra att ordna och hon tillfrågades om hon ville ha en kaka eller bröd till. Men nej, det var inte så noga. Bara hon fick kaffe.

- Men, sa hon, hårr e karren, som va' så snäll?

Jodå, Stambom fanns i ett rum intill och kom ut till Hilma.

Då sa Hilma till Stambom:

- Du som har så mycke penga, har Du ente en liden peng te mej åsse? Hilma fick en peng, var nöjd och gick sen tillbaka ner om backarna mot Starrarp och Hårderups mosse.

Inga-Lisa var sju år när det var tid att traska till skolan i Starrarp där Alda Andersson var småskolelärarinna. Vägen till skolan var närmare tre kilometer, men det fanns barn i Bjälkhult, som hade betydligt längre dit.

Några år efter avslutad skolgång träffade Inga-Lisa sin blivande man, Knut Sjöholm och snart hade Inga-Lisa egen familj och hon fick hjälpa till med försörjningen genom att hjälpa till i gårdar och hus runt om i bygden, t.ex. hos sina lärare i Starrarp, Alda och Martin. Men Inga-Lisa fick också hugga i



Nils Stambom

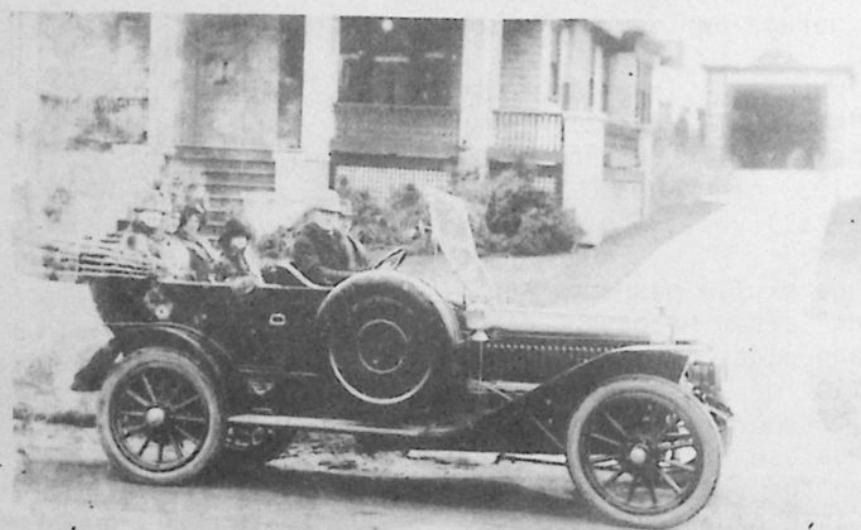


Foto från Amerika. Stambom närmast i bild.

med jordbruksarbete, bl.a. hjälpte hon Nils Eklundh med att "aga ing sä". Detta var i början av 30-talet och Nils var ganska nyligen kommen till Bjälkhult. Hos Nils var det regel med middagssömn, men det ville förstås inte Inga-Lisa utan fick fördriva tiden på egen hand medan Nils samlade nya krafter. Nils var rolig och kunde skoja och vi hade så roligt, berättar Inga-Lisa. När Nils något år senare skulle ha potatisplockning hade han anlitat Ida Ullgren som "madlayerska". När hon undrade vad dom skulle laga till, var det inget problem för Nils.

- Vi har ju äpple - äppelgröt är friskt och gott, och så har vi ju "tåcka"!

Nåväl, det där är längesen nu, Nils Eklundh är borta sedan länge, liksom Moster Maria, som dog 1940 och Stambom 1943. Borta är också alla de andra nära och kära från Inga-Lisa uppväxtår i Bjälkhult. Men Inga-Lisa har nya vänner och många bekanta och barn och barnbarn, som kommer och hälsar på när Inga-Lisa nu nått ålderns höst och sitter och minns tiden i Bjälkhult och hur det var då, på Stamboms tid.

I Höstens dagar

Poeten och folkskoleläraren Nils Sagnér föddes i ett småbrukarhem i Sniberup 1884. Till hundraårsminnet av hans födelse gav sonen, Alf Sagnér, ut ett urval av hans dikter, vilket då omtalades här i Hårderupsposten. Nu har Alf funnit ytterligare en, ej tidigare publicerad, dikt av sin far. Den heter "I Höstens Dagar".

Det är en kväll i höstens dagar,
en dyster, mörk oktoberkväll;
Jag lyssnar till hur allting klagar
inunder mörknad himlapäll.

Jag ser en skog av mörka granar
bortskymma allt vad fordom var,
och hur jag än mot rymden spanar,
ej något ljus från förr finns kvar.

Men mörkret skingras, månen sänder,
fast vemodsfullt, till mig sitt ljus,
det fordom glada återvänder
med minnesflodens svaga brus.

De ljusa vägar, ofta dolda,
framträder slutligt för min syn,
och sammanhangets lag framträder,
fast länge gömd bak mörka skyn.

Årets Skump

En rekordstor publik hade samlats på Skumpens Dag i år, för att få se Ingela Bertilsson mottaga utmärkelsen ÅRETS SKUMP. Hon fick utmärkelsen "för musikalisk entusiasm och personlig utstrålning som sprider sångglädjen i hela Frenningebygden."

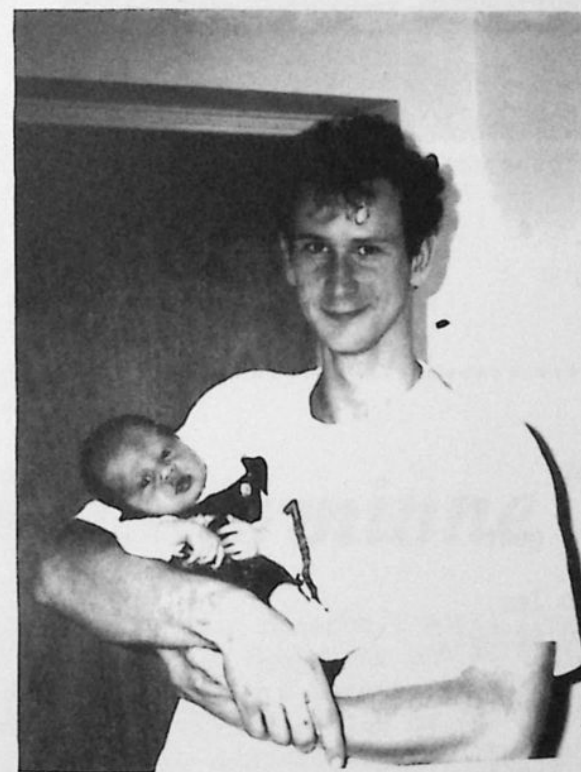
Årets Skump inramades med brännbollsturnering, som vanns av Frenninge, musik och sång av Färsingagilletts spelmän och Göingeflickorna. Ingela är ju själv från Göingebgden, men numera Färsing och så här lät hennes egna "Tankar från en förlorad Göing"



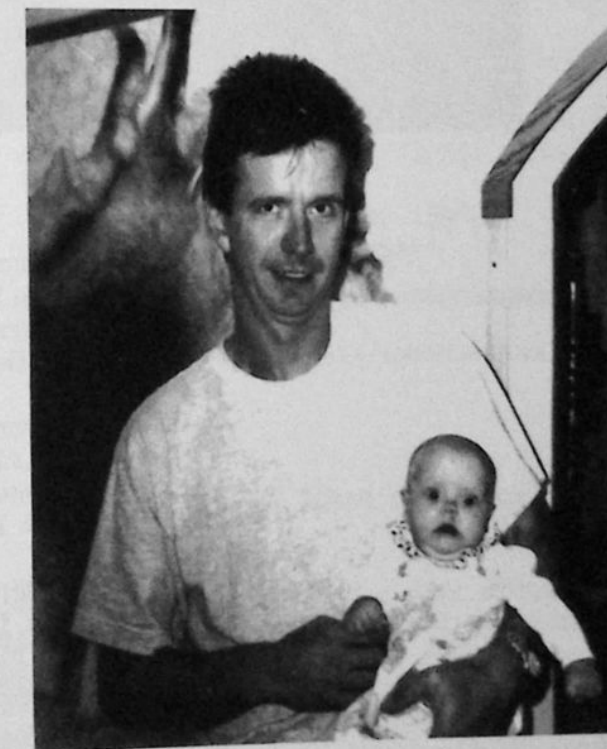
Att få sej Skumpens hedervärda pris förärad
det tycks mej märkligt, jag som inte alls är från Färs härad.
Nej Göinge i norr, långt borta hyllar jag stolt,
att det är mitt ursprung, det håller jag för ingen dolt.
Det hörs, inte minst på den säregna dialekten,
jag är tacksam över att ha hört till den göingska släkten.
Det talas så mycket om att vända åter och söka sina rötter.
Ja, det tror jag är viktigt, att veta just var man först satte sina fötter.
Det ger en inre styrka som bär en genom livet.
Grunden måste man ha med sej, det är alldeles givet.
Men vad gör då jag som inte kunde vara min hembygd trogen?
Ska jag leva med hemlängtan och flytta hem när åldern blivit mogen?
Nej, från barndomens lyckliga tid ska jag hämta min kraft
och vara tacksam över alla de minnen och glada stunder jag haft.
För nu är det ju här jag bor, här på det nya stället.
Kraften behövs för att engagera sej, att ta vara på tillfället.
Hit till Frenninge-Vollsjo kom jag med nytagen student- och kantorsexamen.
Livet hade just börjat, och jag ville mest vara en glad'en.
Att flytta hemifrån var tvunget, annars kändes det som om jag skulle kvävas.
Så kom jag då hit och ett nytt mönster i mitt liv börjar vävas.
Att lära känna en ny bygd, nya människor, det tar sin lilla tid.
Det var roligt och spännande, att klara sej själv i livets strid.
Att ha eget bo, att vara självständig och fri.
En härlig tid, jag tänkte, bättre än så här kan det inte bli.
Men så en vacker dag, tyckte jag, nej nu kan jag det här.
Till musikhögskolan i Malmö för vidareutbildning det bär
Nu är jag färdig med denna platsen, nu vill jag flytta.
Jag måste vidare i livet, här gör jag ingen mer nytta.

Då står plötsligt Han där, så stilig och kavat
och frågar lite försynt om jag kan tänka mej att bli hans livskamrat
och jag bar smälter och bums är jag kär som en klockarekatt.
Vilken tur jag hade som fick en sån make, min älskade skatt.
Så vänder jag åter och är strax tillbaka.
Med nya kunskaper i musik och även nybliven "bondmaka".
Så kom barnen i en rad, ett tu tre.
Karin, Erik och Olof, alla ska de vara me'.
För att nu åter knyta till det som jag började med.
Om var man bor och hur man blir sin egen lyckas smed.
Jag tror inte det spelar någon roll, bara man rätt i livet kan hitta.
Har man bara det bra därhemma och med varandra, kan det nog kvitta.
Då är det faktiskt riktigt bra att i lilla Starrarp bo.
Här har jag funnit min oas, här har vi lugn och ro.
Nu är det våra barns hembygd, hoppas de många minnen får,
som de kan ta med sej i livet, vart de än i världen går.
Vilken tur det var ändå att det var just hit jag kom,
annars hade jag inte alla de underbara människor som bor här vetat om.
Alla ni färsingar, som lärt mej era traditioner,
visst blev det bra när en färsing och en göing blev kompanjoner!

Stolta pappor



I Starrarp har i år fötts en flicka, som fått namnet Rebecka. Här med pappa, Magnus Jönsson.



I Starrarps ora heter den lilla flickan Julia och pappan är Krister Sjölin.

Nils och Astrid

Denna bild var införd i Ystads Allehanda den 10 dec. 1994. Bilden gjorde starkt intryck på Knut Thulin och han skrev följande dikt.



Foto: Sprisse.

Bak ögonlockens djup
bor strävsamt liv
ni jordens barn
vid ålderns höst.

I pannans fåror
ligger årens ringar
det bor därinne,
allt det, som livet gett.

Så står hon där och ler
av glädje och förnöjsamhet.
Ett liv vars rikedom
har djup vi aldrig anar.

Och mannen en gång stark
än vid sidan står.
Gemensamt kan de glädjas
åt Starrarps himmel blå.

Tredje boken om Frenninge

Härderupsposten kan härmed meddela, att Föreningen Frenningeboken nu utkommit med sin tredje bok i en serie om Frenninge sockens historia. Boken, som är berättad av c:a 400 gamla foton från Frenninge och som allmänheten välvilligt ställt arbeten i hemmen under gången tid.

Här finns också gamla foton av personer, som utöver sin dagliga gärning tjänat det allmännas bästa. Åtskilliga gruppporträtt från kyrka och skola har tagits med, personerna finns med. Många kommer säkert att finna sina gamla släktingar och anförvanter. Några av bilderna är från senare tid. En svit med karta belyser Vollsjo samhälle som köpcentrum och med järnvägsstation, som haft stor betydelse även för Frenningeborna. Ett antal kort ger glimtar från byarna i den vackra Frenningebygden.

Boken, som omfattar över 300 sidor innehåller även korta beskrivningar om olika förhållanden, som inte tidigare tagits med samt några dikter av f.d. Frenningebor.

Boken, som är mycket påkostad, kan erhållas till det facila priset av 150 kr genom Föreningens medlemmar och hos dess kassör Gösta Persson, Frenningevägen 26, 270 33 Vollsjo med tel. 0416/30351. Den kan även bli en välkommen julklapp.

"Frenninge socken i ord och bild genom 100 år" utgör ett värdefullt komplement till de båda tidigare böckerna: "Frenninge socken genom tiderna", som utkom 1987 samt liksom den i högsta grad intressanta "Mollerödsgården med Frenningebygden och Pehr Jönssons dagbok 1855-1856", en unik skildring av livet och arbetet vid en Frenningegård i en för länge sen svunnen tid och som utkom 1991. Båda rikt illustrerade. Exemplar av dessa båda böcker finns ännu kvar att köpa och de som vill skaffa sig samtliga tre, som tillsammans omfattar upp emot 1.000 sidor, kan erhålla dem till det förmånliga priset av 300 kronor.

Det är nu vår förhoppning att även denna bok, liksom de övriga, kommer att bli välvilligt mottagen av alla Frenningebor här hemma och vida ikring och av alla för hembygdsforskning intresserade att känna gångna generationers insatser för kultur och odling till att bättre förstå vår egen samtid och dess förhållanden.

Frenninge i november 1995.

Med vänliga hälsningar!

Medlemmarna i Föreningen Frenningeboken.

Militärminne

Av Gösta Kristiansson
Vollsjo

En av de första dagarna i april 1943 ryckte jag in som rekryt vid A3 i Kristianstad. Jag blev noggrant och strängt utbildad som signalist 2260-7-42 vid 5:te Batteriet på Östra Kasern. Att det var strängt tager jag först ett skämtsamt exempel på när vi skulle ha vår första avlöning. En kille från Malmö som hette Lindell hade skaffat sig en liten mustasch på ovanläppen och när han stod fram för sergeant Gran, som var adjutant och delade ut pengarna, utspann sig följande samtal:

- Ska Lindell ha mustasch?
- Ja, sergeant.
- Är det vackert?
- Ja, sergeant.
- DEN SKALL RAAAKASS BORRRT!
- Ja, sergeant.

Om någon på den tiden kommit med långt hår vågar jag inte tänka på vad som skulle

hänt. Inom parentes kan nämnas att avlöningen var en krona om dagen dom 360 första dagarna, för att därefter höjas till en och femtio. Våra befäl, isynnerhet dom med lägre grad var fruktansvärt ilskna och överpedantiska. Det berodde nog delvis på att dom befäl som var hyggliga var med beredskap-arna ute i fält, men de som hade högre grader dom var ju mera gemytliga, fast dom hade man ju sällan kontakt med.

Jag har en annan speciell episod, som jag lagt på minnet och vill berätta. Det var när det blev jul. Då blev det bestämt att hälften av oss rekryter skulle bli fria en vecka över jul och andra halvan om nyår. Jag tillhörde den grupp som skulle fira julen på regementet.

På julaftons kväll hade vår Divisionschef som var major och hette Mörner, ordnat med underhållning på Röda Kvarn i Kristianstad, dit dom som ville fick marschera i sluten trupp och det ville alla. Där var då olika underhållare som uppträdde. Jag minns naturligtvis inte alla, men några har jag lagt på minnet. En kille som låg på vår tropp och hette Skarke han sjöng och imitera Jussi Björling och framförde "Land du välsignade" med stor inlevelse och säkert var han en begåvning. Så kom då kvällens bravurnummer, majoren som var konferensiär hela kvällen, presenterade Hakon Svärd, som då kommer in med dragspelet på magen och trumpet i höger hand och om någon schlager verkligen slagit igenom under dessa krigsåren så var det naturligtvis den som han nu blåste på trumpeteten och spelade melodin på basen i "Lili Marleen".

Han spelade ju naturligtvis flera melodier för oss sedan, denne gudabenådade talang som sedan fröjdats och charmat sin publik i flera generationer. Det var första gången jag hörde Hakon Svärd, men han förblev därefter en av mina stora idoler i all sin tid.

När så kvällens olika framträdande var över kom då konferenciären, major Mörner, som var en bildad och fin man, fram och tackade kvällens olika artister och så sa han så här:

- Jag har en upplevelse som kanske en del av er tycker skulle vara intressant att höra.

Så började han berätta att det var på Olympiaden i Los Angeles 1932. Han var med och tävlade i ridning, de var tre svenskar som deltog individuellt.

När de hade fullföljt tävlingen, där man deltog en och en, så visste han inte hur han placerat sig. Det enda han visste var att han blivit bäst av svenskarna.

Placeringarna skulle tillkännagivas vid en segercermoni dit alla blev kallade.

Så sa han att det första dom kunde se det på, var vilka flaggor som kom upp bakom dom tre pallarna för medaljörerna, och kan ni tänka er sa han, bakom bronspallen kom svenska flaggan upp och då visste han att han var medaljör, men hoppsan, på silvermasten började den svenska flaggan sakta röra sig uppåt. Då förstod han att han hade fått silver, för han var den bäste av svenskarna.

Då var han några ögonblick i drömmarnas värld tills ett sus från publiken fick honom att vakna till, för på segermasten var redan den blågula fanan på väg upp. Dom tre svenskarna kom alla på medaljplats.

- Sen kan ni tro pojkar, att när jag stod högst på segerpallen där borta på den andra sidan jordklotet och mäktiga toner började framtona i "Du gamla du fria", då kan ni tro det kändes konstigt här inne i bröstet. -

Han var Olympisk guldmedaljör vår fine major, som offrat sin privata julafton för oss lumpare.

FÖRSÄLJNINGSTÄLLEN FÖR HÅRDERUPSPOSTEN: Bias Julbod, Bjälkhult, Sune Sörenssons Bil, Starrarps ora, Frenninge Galleria, Frenninge Trädgård, Tommys Färg, Vollsjö, Bengt i Östraby, Sollivs, Önnköping, Tobakshörnan, Hörby, Anders Färghandel, Sjöbo.
ADRESS TILL HÅRDERUPSPOSTEN: Starrarp 7, 270 33 Vollsjö. 0415-42116.

— God Jul —